**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI**
**MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI**

**KATTAQO‘RG‘ON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI**

**Ro‘yxatga olindi**
№ BB-60310100-1.18
2025 yil “10” 09

**“TASDIQLAYMAN”**
Kattaqo‘rg‘on davlat pedagogika
instituti rektori
Sh.R.Urakov
2025-yil “10” 09

# IQTISODIY SIYOSAT
## FAN DASTURI

| | | |
|---|---|---|
| **Bilim sohasi:** | 400 000 | - Biznesni boshqarish va Huquq |
| **Ta’lim sohasi:** | 410 000 | - Biznes va Boshqaruv |
| **Ta’lim yo‘nalishlari:** | 60310100 | - Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo‘yicha)<br>*Kvalifikatsiya; Iqtisodchi* |

**Kattaqo‘rg‘on-2025**

| Fan/modul kodi | O‘quv yili | Semestr | ECTS – Kreditlar |
|---|---|---|---|
| ECOPOL206 | 2024-2025 | 3 | 6 |

| Fan/modul turi | Ta’lim tili | Haftadagi dars soatlari |
|---|---|---|
| Majburiy | O‘zbek | 4 |

| 1. | Fan nomi | Semestr | Auditoriya mashg‘ulotlari (soat) | Mustaqil ta’lim (soat) | Jami (soat) |
|---|---|---|---|---|---|
| | Iqtisodiy siyosat | 3 | 78 | 102 | 180 |

2.

**I. Fanning mazmuni**

**Fanni o‘qitishdan maqsad** – talabalarda davlatning iqtisodiy siyosati to’g’risidagi tizimli, keng qamrovli nazariy bilim va amaliy ko’nikmalarini hosil qilishdan iborat.

**Fanning asosiy vazifalari** - talabalarda iqtisodiy siyosat asosida iqtisodiyotni tartibga solishning bozor mexanizmining amal qilish sohalarini va shakllarini ko’rsatish, iqtisodiyotni boshqarishda davlat siyosatining o’rni haqidagi turli konsepsiyalarni tahlil etish va rivojlangan mamlakatlar tajribalarini o’rganish , davlat iqtisodiy strategiyasi va siyosatining maqsadlari, vazifalari, turlari hamda ularni amalga oshirish yo’nalishlari hamda ularda qo’llaniladigan mexanizmlarning shakl va vositalarini tahlil qilish, iqtisodiyotni davlat tomonidan boshqarish va tartiblashning bozor va davlat mexanizmlari uyg’unligini ta’minlash yo’nalishlarini o’rgatishdan iborat.

TOP-300 talik ro‘yxatga kiruvchi xorijiy OTT tajribasiga muvofiqligi:
Ushbu o‘quv fan dasturi Oli ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 29-martdagi 87-son “Oliy ta’limning me’yoriy-uslubiy hujjatlarini ishlab chiqish jarayonini takomillashtirish to‘g‘risida”gi buyrug‘iga asosan xalqaro tan olingan reytinglarda birinchi TOP-300 talik ro‘yxatga kiruvchi university of economics Ho Chi Minh City (Rating-251) tajribasiga muvofiq takomillashtirildi.
https://ueh.edu.vn/en/

**II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)**

**II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:**

**1-mavzu. “Iqtisodiy siyosatga kirish" fanining nazariy asoslari**

Bozor mexanizmi. Asosiy kamchiliklari va iqtisodiyotga davlat aralashuvining zaruriyati. Iqtisodiy siyosatni amalga oshirishning asosiy usullari va vositalari. “Iqtisodiy siyosatga kirish” fanini o‘rganishning ahamiyati. Bozor munosabatlari.

**2-mavzu. Iqtisodiy siyosat nazariy asoslarining shakllanishi**

Merkantilizm va fiziokratik iqtisodiy maktab. Iqtisodiy siyosatning klassik va neoklassik nazariyalari. Iqtisodiyotga davlat aralashuvining keynschilik nazariyasi. Iqtisodiyotni tartiblashda monetarizm nazariyasi.

**3-mavzu. Iqtisodiy siyosatni amalga oshirishda davlat boshqaruv organlarining o`rni**

Bozor iqtisodiyotini tartiblash bo`yicha davlat boshqaruv organlarining vazifalari. Bozor iqtisodiyotini tartiblash dastaklari. "Taraqqiyot strategiyasi" davlat dasturining maqsad va yo'nalishlari. Davlat sektori. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartiblash. Davlat tadbirkorligi.

**4-mavzu. O'zbekistonda davlat mulkini xususiylashtirish va boshqarish iqtisodiy siyosatni amalga oshirish vositasi sifatida**

Davlat mulki va davlat tadbirkorligi. O'zbekistonda davlat mulkini xususiylashtirishning bosqichlari. Davlat mulkini xususiylashtirishning hozirgi bosqichi xususiyatlari. Davlat mulki. Davlat mulkini uning tasarrufidan chiqarish. Davlat mulkini boshqarish.

**5-mavzu. Ijtimoiy-iqtisodiy o`sishni dasturlash, prognozlash va rejalashtirish.**

Ijtimoiy-iqtisodiy o`sishni dasturlash va prognozlashning zarurligi va ahamiyati. Prognozlashning iqtisodiy siyosatda tutgan o'rni. Ilmiy prognozlashning prinsiplari va prognozlarni ishlab chiqish bosqichlari, usullari.

**6-mavzu. Iqtisodiyotda raqobatni qo`llab-quvvatlash.**

Raqobatning mohiyati, shakllari va raqobatlashish usullari. Iqtisodiy monopolizmga qarshi chora-tadbirlar. Raqobatning asosiy turlari. Raqobatlashish usullari. Monopoliyalarning kelib chiqish sabablari.

**7-mavzu. Monopoliyalar va antimonopol siyosat.**

O'zbekiston iqtisodiyotida monopolistik faoliyatni tartiblashning maqsad va yo'nalishlari. Davlatning iqtisodiy monopolizmga qarshi kurash siyosatining yo'nalishlari. Davlatning antimonopol siyosati. Monopolizm ijobiy va salbiy tomonlari.

**8-mavzu. Bozor iqtisodiyotida davlatning narx siyosati va inflyatsiyaga qarshi siyosati**

Narx, uning vazifalari, turlari. Bozor iqtisodiyotida narx ko'rinishlari. Narxning tartibga soluvchanlik vazifasining ahamiyati. Davlat narx siyosatini amalga oshirishning asosiy usullari va vositalari. Narxning iqtisodiy siyosatni amalga oshirishdagi ahamiyati.

**9-mavzu. Pul-kredit siyosati vositalari.**

Pul va monetar siyosat. Kredit munosabatlari va kredit turlari. Pul-kredit siyosati vositalari. Yagona pul-kredit siyosatini amalga oshirishda banklarning o'rni. Naqdsiz pul muomalasi. O`zbekistonda umumiy pul massasi.

**10-mavzu. Soliq-byudjet siyosati**

Soliqlar va iqtisodiy o'sish. Soliq imtiyozlarining asosiy ko'rinishlari. Davlat byudjetining shakllanishi va taqsimlanishi. Davlatning byudjet siyosati. Davlat byudjeti. Soliq imtiyozlari.

**11-mavzu. Davlatning ijtimoiy sohadagi siyosati**

Jamiyat ijtimoiy sohasining mohiyati va ijtimoiy rivojlanishda roli. Ijtimoiy sohani davlat tomonidan tartiblashning shakllari, usullari. Aholi farovonligi, aholi turmush darajasi. Kam ta'minlangan aholini ijtimoiy himoyalash. Ijtimoiy soha.

**12-mavzu. Davlatning mehnat munosabatlari, bandlik va aholi daromadlari sohasidagi siyosati**

Mehnat bozori va mehnat resurslari. Davlatning bandlik siyosati va aholini ish bilan ta'minlash. Davlatning aholi daromadlari sohasidagi siyosati. Kambag'allikni qisqartirish. Ishchi kuchini taklif qilish hajmi va ishchi kuchiga bo'lgan talab.

**13-mavzu. Davlatning makroiqtisodiy muvozanatni ta'minlash siyosati**

Makroiqtisodiy muvozanat tushinchasi, uning bozor iqtisodiyotida namoyon bo'lish shakllari. Makroiqtisodiy muvozanat nazariyalari. Makroiqtisodiy muvozanat turlari. Davlatning makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosati.

Makroiqtisodiy takror ishlab chiqarish.

**14-mavzu. Davlatning tarkibiy-tuzilmaviy va investitsion siyosati**

Iqtisodiyot tarkibiy tuzilmasining mohiyati. Davlatning tarkibiy-tuzilmaviy siyosati. Davlat investitsiya siyosati. Milliy iqtisodiyotning mulkiy munosabatlari. Uy xo'jaligi sektori. Milliy iqtisodiyotning strukturasi. Iqtisodiy tuzilma. Strukturaviy siyosat modelini aniqlash va tarkibiy elementlarni o'zgartirish.

**15-mavzu. Agrar sohani davlat tomonidan qo'llab - quvvatlash siyosati**

Agrar sohaning rivojlantirishning ahamiyati. Agrar sohadagi davlat siyosatini amalga oshirish usullari. Agrar sohadagi davlat siyosatining o'ziga xos xususiyatlari. Oziq-ovqat muammosining keskinlashuvi. Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining o'ziga xosliklari.

**16-mavzu. Davlatning mintaqaviy iqtisodiy siyosati va hududiy rivojlantirish istiqbollari**

Mintaqaviy iqtisodiyotning mohiyati. Davlatning mintaqaviy siyosati tamoyillari. Mintaqaviy iqtisodiy siyosatni amalga oshirish dastaklari. O'zbekistonda mintaqaviy siyosatning o'ziga xos xususiyatlari. Hududiy mehnat taqsimoti. Bozor munosabatlariga o'tish sharoitida mintaqa iqtisodiyotining o'rni.

**17-mavzu. Tabiiy resurslardan foydalanish jarayonlarini tartiblash va davlatning ekologiya sohasidagi siyosati**

Tabiiy resurslardan foydalanishni boshqarish va atrof muhitni saqlash. Davlatning tabiatdan foydalanish va atrof-muhitni asrab-avaylash borasidagi vazifalari. O'zbekistondagi qanday ekologik muammolar. Qayta tiklanmaydigan resurslar. Qayta tiklanadigan resurslar. Yerosti qazilma boyliklari.

**18-mavzu. Tabiiy resurslardan foydalanish jarayonlarini tartiblash va davlatning ekologiya sohasidagi siyosati**

O'zbekistonda atrof-muhitni himoyalash va tabiatdan foydalanish xususiyatlari. O'zbekiston Respublikasining "Ekologik nazorat to'g'risida"gi qonunining ahamiyati. Mamlakatimiz atrof-muhitni muhofaza bo`yicha xalqaro kelishuvlari. Ekologik nazoratning asosiy vazifalari. Ekologik nazorat sub'ektlari

**19-mavzu. Davlatning tashqi iqtisodiy faoliyatni tartiblash siyosati**

Davlat tashqi iqtisodiy siyosatining mazmuni va zaruriyati. Davlatning tashqi iqtisodiy siyosatidagi asosiy yo'nalishlar va tarkibiy qismlar. Tashqi iqtisodiy faoliyatni davlat tomonidan tartiblash usullari. O'zbekistonda tashqi iqtisodiy faoliyat ishtirokchilarining xatti-harakatlarini erkinlashtirish bosqichlari.

**III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.**

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. "Iqtisodiy siyosatga kirish" fanining nazariy asoslari.
2. Iqtisodiy siyosat nazariy asoslarining shakllanishi
3. Iqtisodiy siyosatni amalga oshirishda davlat boshqaruv organlarining o`rni
4. O'zbekistonda davlat mulkini xususiylashtirish va boshqarish iqtisodiy siyosatni amalga oshirish vositasi sifatida
5. Ijtimoiy-iqtisodiy o`sishni dasturlash, prognozlash va rejalashtirish.
6. Iqtisodiyotda raqobatni qo`llab-quvvatlash.
7. Monopoliyalar va antimonopol siyosat.
8. Bozor iqtisodiyotida davlatning narx siyosati va inflyatsiyaga qarshi siyosati
9. Pul-kredit siyosati vositalari.
10. Soliq-byudjet siyosati
11. Davlatning ijtimoiy sohadagi siyosati
12. Davlatning mehnat munosabatlari, bandlik va aholi daromadlari sohasidagi siyosati
13. Davlatning makroiqtisodiy muvozanatni ta'minlash siyosati
14. Davlatning tarkibiy-tuzilmaviy va investitsion siyosati
15. Agrar sohani davlat tomonidan qo'llab - quvvatlash siyosati
16. Davlatning mintaqaviy iqtisodiy siyosati va hududiy rivojlantirish istiqbollari
17. Tabiiy resurslardan foydalanish jarayonlarini tartiblash va davlatning ekologiya sohasidagi siyosati
18. Tabiiy resurslardan foydalanish jarayonlarini tartiblash va davlatning ekologiya sohasidagi siyosati
19. Davlatning tashqi iqtisodiy faoliyatni tartiblash siyosati
20. Davlatning tashqi iqtisodiy faoliyatni tartiblash siyosati

**IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar**

1. Bozor mexanizmi: asosiy kamchiliklari va iqtisodiyotga davlat aralashuvining zaruriyati
2. Iqtisodiy siyosatni amalga oshirishning asosiy usullari va vositalari
3. Internet buyumlarining raqamli iqtisodiyotdagi roli
4. Merkantilizm va fiziokratik iqtisodiy maktab
5. Iqtisodiy siyosatning klassik va neoklassik nazariyalari
6. Iqtisodiyotga davlat aralashuvining keynschilik nazariyasi
7. Iqtisodiyotni tartiblashda monetarizm nazariyasi.
8. Bozor iqtisodiyotini tartiblash bo`yicha davlat boshqaruv organlarining vazifalari.
9. "Taraqqiyot strategiyasi" davlat dasturining maqsad va yo'nalishlari.
10. Davlat mulki va davlat tadbirkorligi
11. O'zbekistonda davlat mulkini xususiylashtirishning bosqichlari.
12. Davlat mulkini xususiylashtirishning hozirgi bosqichi xususiyatlari.
13. Ijtimoiy-iqtisodiy o`sishni dasturlash va prognozlashning zarurligi va ahamiyati.
14. Prognozlashning iqtisodiy siyosatda tutgan o'rni.
15. Ilmiy prognozlashning prinsiplari va prognozlarni ishlab chiqish bosqichlari, usullari.
16. Soliqlar va iqtisodiy o'sish.
17. Soliq imtiyozlarining asosiy ko'rinishlari
18. Davlat byudjetining shakllanishi va taqsimlanishi
19. Jamiyat ijtimoiy sohasining mohiyati va ijtimoiy rivojlanishda roli
20. Ijtimoiy sohani davlat tomonidan tartiblashning shakllari, usullari
21. Mehnat bozori va mehnat resurslari
22. Davlatning bandlik siyosati va aholini ish bilan ta'minlash
23. Davlatning aholi daromadlari sohasidagi siyosati. Kambag'allikni qisqartirish.
24. Makroiqtisodiy muvozanat tushinchasi, uning bozor iqtisodiyotida namoyon bo'lish shakllari
25. Makroiqtisodiy muvozanat nazariyalari
26. Davlatning makroiqtisodiy barqarorlashtirish siyosati
27. Iqtisodiyot tarkibiy tuzilmasining mohiyati
28. Davlatning tarkibiy-tuzilmaviy siyosati
29. Davlat investitsiya siyosati
30. Agrar sohaning rivojlantirishning ahamiyati
31. Agrar sohadagi davlat siyosatini amalga oshirish usullari
32. Agrar sohadagi davlat siyosatining o'ziga xos xususiyatlari
33. Mintaqaviy iqtisodiyotning mohiyati
34. Davlatning mintaqaviy siyosati tamoyillari
35. Mintaqaviy iqtisodiy siyosatni amalga oshirish dastaklari
36. O'zbekistonda mintaqaviy siyosatning o'ziga xos xususiyatlari
37. Tabiiy resurslardan foydalanishni boshqarish va atrof muhitni saqlash
38. Davlatning tabiatdan foydalanish va atrof-muhitni asrab-avaylash borasidagi vazifalari
39. O'zbekistonda atrof-muhitni himoyalash va tabiatdan foydalanish xususiyatlari
40. O'zbekiston Respublikasining "Ekologik nazorat to'g'risida"gi qonunining ahamiyati
41. Davlat tashqi iqtisodiy siyosatining mazmuni va zaruriyati
42. Davlatning tashqi iqtisodiy siyosatidagi asosiy yo'nalishlar va tarkibiy qismlar
43. Tashqi iqtisodiy faoliyatni davlat tomonidan tartiblash usullari
44. O'zbekistondatashqi iqtisodiy faoliyat ishtirokchilarining xatti harakatlarini erkinlashtirish bosqichlari

| | |
|---|---|
| 3. | **V. Fan o‘qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)**<br>Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:<br>• Makroiqtisodiy barqarorlikni ta’minlashdagi ustuvorliklarni;davlat xizmatlari uchun kadrlar tayyorlash , o’qitish, malakasini taoshirish tizimini isloh etishni;<br>• Ishlov berish sanoati tez rivojlantirish, yoydalaniladigan resurslardan oqilona foydalanishni oshirish, barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta’minlashga qaratilgan yangi bozor va sanoat tuzilmalarini shakllantirish hisobiga iqtisodiyot tarmoqlarida sifatli tarkibiy o’zgarishlar asosida xulosalar chiqarishda turli xil ko’nikmalarga ega bo’ladi. |
| 4. | **VI. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:**<br>• ma‘ruzalar;<br>• interfaol keys-stadilar, testlar; |
| | • xelektron va tarqatma materiallar |
| 5. | **VII. Kreditni olish uchun talablar:**<br>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘liq o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan iqtisodiy qarashlar va fikrlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish |
| 6. | **Fan/modul uchun mas’ullar**:<br>O.N.Xaitov – SamDUKF, “Raqamli texnologiya va iqtisodiyot” kafedrasi assistenti |
| 7. | **Taqrizchilar:**<br>Boltayev B.B – SamDU, “Inson resurslarini boshqarish” kafedrasi dotsenti, iqtisodiyot fanlari bo’yicha falsafa doktori (tashqi)<br>Daliyev Sh.K– SamDUKF, “Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot kafedrasi” kafedrasi mudiri. |

| | **Asosiy adabiyotlar** |
|---|---|
| 1. | B.F. Azimov, K.Y. Norova, G.M. Qudratova. Iqtisodiy siyosatga kirish. (O`quv qo`llanma). T.: “ “, 2023, 160 bet |
| 2. | Abulqosimov H.P. Makroiqtisodiy tartibga solish va (O’zbekistonning barqaror rivojlanishi.- T.:Akademiya, 2011. |
| 3. | Abulqosimov H.P. . Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga olish. O‘quv qo‘llanma.- T.:“Noshirlik yog‘dusi”, 2018. - 520 bet |
| | **Tavsiya qilinadigan qo‘shimcha adabiyotlar** |

| | |
|---|---|
| 1. | Mirziyoycv Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob Xalqimiz bilan birga quramiz.- T.:”O‘zbekiston”, 2017 |
| 2. | O`zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 30-dekabrdagi "O‘zbekiston Respublikasining 2022-2026-yillarga mo‘ljallangan investitsiya dasturini tasdiqlash hamda investitsiya loyihalarini boshqarishning yangi yondashuv va mexanizmlarini joriy etish to‘g‘risida"gi PQ-72-sonli qarori |
| 3. | Mirziyoyev Sh.M. Konstitutsiya — erkin va farovon hayotimiz, mamlakatimizni yanada taraqqiy ettirishning mustahkam poydevoridir.- I "O’zbekiston”, 2017. |
| 4. | 0‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning |
| | < Olly Majlisga murojaatnomasi // Xalq so‘zi, 2018-yil 29-dekabr. |
| 5. | Abulkasimov H.P., Hamrayev O.Ya. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish.-T.: Iqtisod moliya, 2014. |
| 6. | Vaxobov A., Sirojiddinova Z. O‘zbekiston Respublikasining davlat budjeti. T.: 2002 y. |
| 7. | Fan dasturi Kattaqo‘rg‘on davlat pedagogika instituti Kengashning 2025-yil 28-avgustdagi 1-son bayonnomasi bilan ma’qullangan. |

| | |
|---|---|
| **Dastur mualliflari:** | O.N.Xaitov |
| **E-mail:** | oxunjonxaitov1995@gmail.com |
| **Tashkilot:** | Samarqand davlat universiteti Kattaqo’rg’on filiali, Aniq va tabiiy fanlar fakulteti, Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot kafedrasi |

**O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor:** **dots. S.M.Elmonov**

**Aniq va tabiiy fanlar fakulteti dekani:** **dots S.X.Rajabov**

**Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot kafedrasi mudiri:** **dots.Sh.K.Daliyev**